

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri”

H.D. HAKAN KARAGÖZ

Sektör Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat, 2022
www.kto.org.tr

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri”

H.D. Hakan KARAGÖZ

1. 2021 YILI İTİBARIYLA BANKACILIK SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ

Türk Bankacılık Sektöründe 2017 yılında; büyümeyi destekleyen düzenleme ve uygulamalar kredi talebini, Hazine garantili ve KGF kefaleti ile kullanılan krediler ise kredi arzını olumlu yönde etkilemiştir. Kamu kesiminin kaynak talebi artmıştır. Enflasyon hedefin üzerinde kalmıştır. TL'nin başlıca yabancı paralar karşısındaki değeri dalgalı bir seyir izlemiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre, 2021 yılında bankacılık sektörü toplam aktifleri bir önceki yılın aynı ayına göre **%50,9** artarak **9,2 trilyon TL** (1,03 milyar dolar) olmuştur. Sektörün, 710 milyar TL özkaynak ile birlikte 92 milyar TL kar elde etmiştir.

Tablo 1. Temel Bankacılık Göstergeleri

(Milyar TL)	2020	2021	Değişim	
			Tutar	(%)
Aktif Toplamı	6.106	9.213	3.107	50,9
Krediler	3.576	4.900	1.324	37,0
Takipteki Alacaklar (Brüt)	152	160	8	5,3
Menkul Değerler	1.021	1.475	454	44,5
Mevduat	3.455	5.303	1.848	53,5
Özkaynaklar	599	710	111	18,5
Dönem Kar / Zararı	58	92	34	58,6
Döviz Varlıkları	3.893	6.713	2.820	72,4

Kaynak: BDDK Veri Bülteni

Tablo 1'e göre;

- Toplam krediler %37 oranında büyüyerek **4,9 trilyon TL** (550 milyar dolar) olmuştur. 2020 yılına göre krediler **1,32 trilyon TL** artmıştır.
- Takipteki alacaklar/kredi oranı 2021 yılında bir önceki yıla göre %5,3 artarak 160 milyar TL'ye yükselmiştir.
- Toplam mevduatlar %53,5 oranında artarak 5,3 trilyon TL'ye ulaşmıştır (593 milyar dolar). Toplam kaynakların %62,3'lük bölümünü mevduat oluşturmuştur.

TÜİK verilerine göre 2021 yılının üçüncü çeyreğinde Türkiye ekonomisi %7,4 oranında büyüme gösterirken finans ve sigorta hizmetleri sektörü %19,9 oranında daralmıştır. 2019 yılında bu yana bakıldığında finans sektörünün büyüme oranı Türkiye ekonomisine göre yüksek düzeyde seyrederken 2021 yılından itibaren bu trend tersine dönmüş ve bankacılık sektörü genel ekonomik büyüme oranına göre daha düşük düzeyde büyüme göstermiştir. 2021 yılında ikinci çeyreğinde ekonomi %22 oranında büyüme gösterirken finans sektörü %22,6 oranında daralmıştır.

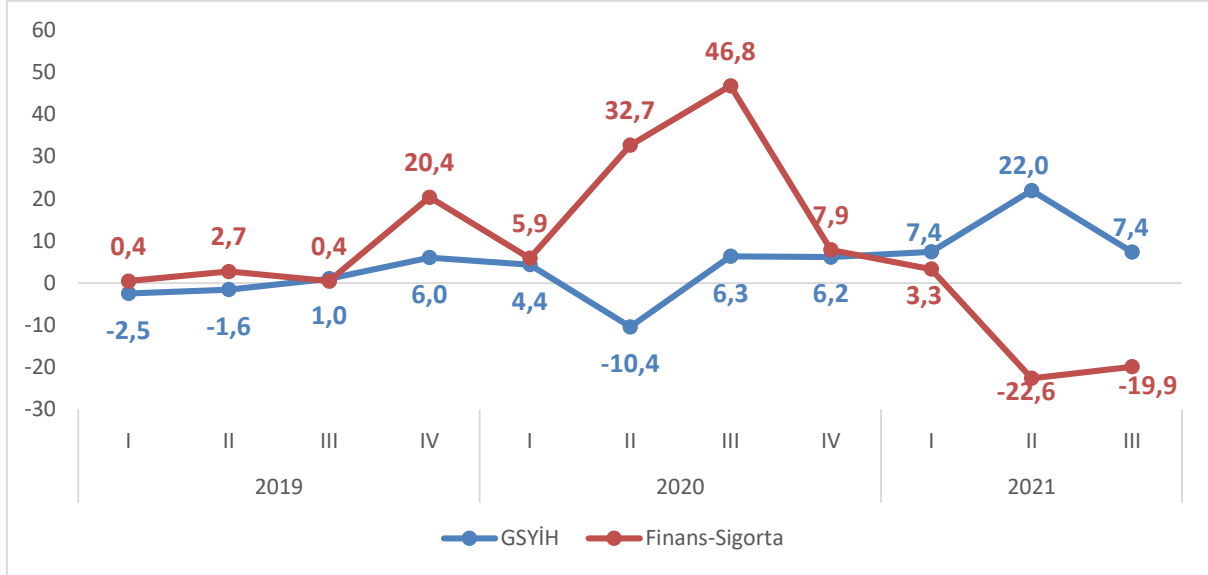
1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri”

H.D. Hakan KARAGÖZ

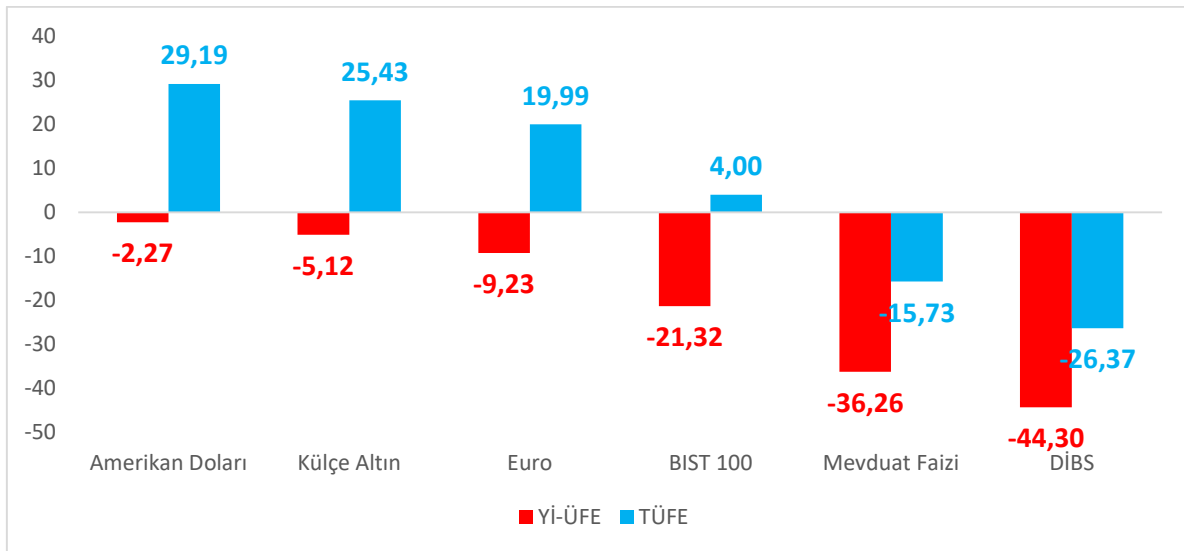
Grafik 1. GSYİH ve Finans-Sigorta Hizmetleri Büyüme Oranı

Kaynak: TÜİK

Finansal yatırım araçları yıllık olarak değerlendirildiğinde Amerikan doları; TÜFE ile indirildiğinde %29,19 oranında yatırımcısına en yüksek reel getiriye sağlayan yatırım aracı olmuştur. TÜFE ile indirildiğinde ise külçe altın %25,43, Euro %19,99 ve BIST 100 endeksi %4,00 oranlarında yatırımcısına kazandırırken; mevduat faizi (brüt) %15,73 ve DİBS %26,37 oranlarında yatırımcısına kaybettirmiştir.

Grafik 2. Finansal Yatırım Araçları Yıllık Reel Getiri Oranları (Aralık 2021)

Kaynak: TÜİK

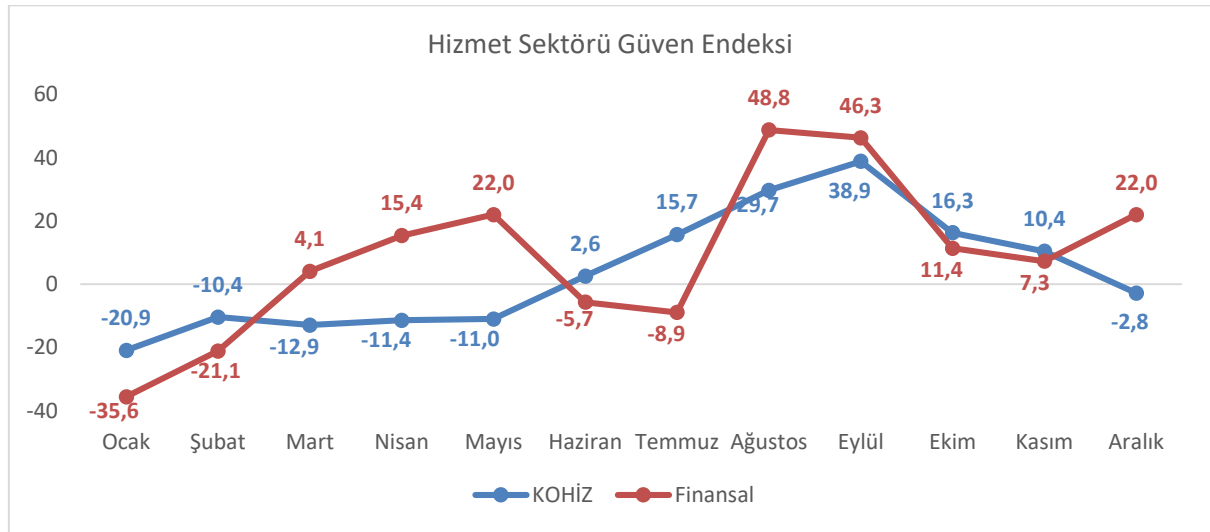
1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BANKACILIK SEKTÖRÜ “2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri” H.D. Hakan KARAGÖZ

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre 21,1 puan yükselirken geçen aya göre 13,2 puan azalarak -2,8 puan değerini almıştır. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksinde Mayıs 2021'den itibaren gözlenen hızlı iyileşme eğilimi dikkat çekmekle beraber, Ekim-Kasım aylarında toplam 29 puan, Aralık ayında ise Eylül ayına göre 42 puan gerilemiştir.

Hizmetler sektörü içerisinde “Finansal Hizmetler” sektöründeki güven endeksinde bakıldığında, yılın altı ayında Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, finansal hizmetlere göre daha yüksek oranda iken diğer altı yarısında tam tersi bir durum söz konusudur.

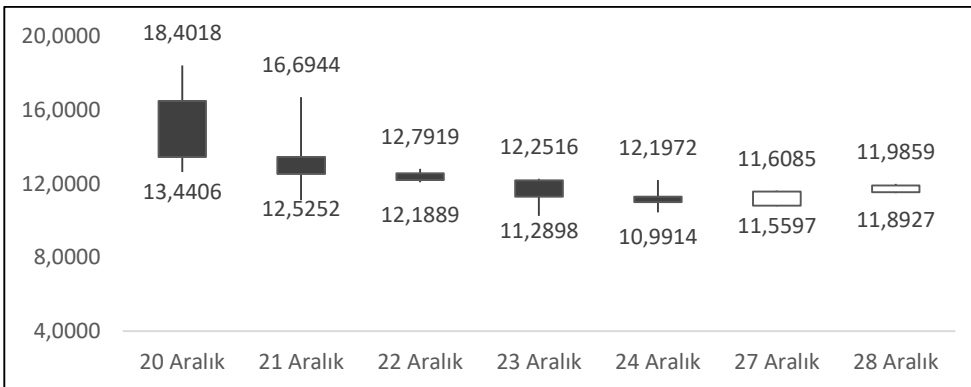
Grafik 3. Konya Hizmet Sektörü Güven Endeksi ve Alt Sektör Endeksi (Finansal Hizmetler)

Kaynak: KTO

2021 yılının Aralık ayında döviz kurunda yaşanan dalgalanmalar, Merkez Bankası tarafından yapılan müdahalelerle giderilmiş ve yeni geliştirilen enstrümanlarla giderilmeye çalışılmıştır. Aralık ayında döviz alımı yoluyla yapılan müdahalelerle toplamda 7,27 milyar dolarlık doğrudan döviz satımı yapılarak dövizin ateşi söndürülmeye çalışılmıştır.

Grafik 4. Döviz Kurları (20-28 Aralık 2021) ve TCMB Döviz Satışları

TCMB – Döviz Satışları

01 Aralık – 844 milyon \$
03 Aralık – 504 milyon \$
10 Aralık – 687 milyon \$
13 Aralık – 3,12 milyar \$
17 Aralık – 2,12 milyar \$

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri”

H.D. Hakan KARAGÖZ

2021 yılında;

- Son dönemde faiz indirimlerine karşılık oluşan artan döviz kurları önemli gündem maddeleri arasına girmiştir.
- Ocak ayında; 7,4073 TL'lik dolar kuruna karşılık politika faizi %17, ticari kredi faizleri %19,99, mevduat faizi %15,9 olarak gerçekleşmiştir.

Yıl sonuna gelindiğinde ise; 2021 Aralık ayında;

- 10,5422 TL'lik dolar kuruna karşılık politika faizi %15,
- Ticari kredi faizleri %19,38,
- Mevduat faizi %15,92 olarak gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak; Eylül ayından itibaren başlanan politika faizi indirimlerine bankalar öncelikle olumlu cevap vererek kredi ve mevduat faizlerini düşürmüşler, ancak Aralık 2021'deki faiz indiriminin tersi yönde hareket ederek faizleri artırmışlardır.

Merkez Bankasının rezervlerine bakıldığında Ocak 2021 tarihinde 53,3 milyar dolar olan rezervler Kasım 2021'de 87 milyar dolara kadar yükselmiştir. Ancak Aralık ayındaki dalgalanmalara karşı 72,5 milyar dolara gerilemiştir.

Kredi hacmi yıl boyunca yükselme gösterirken TL mevduatları Kasım ayına kadar sürekli yükselirken Aralık ayında düşüş göstermiştir. Yabancı para mevduatları da Aralık ayındaki müdahalelere rağmen yükseliş göstermiştir. Ocak 2021'de 1,87 trilyon TL değerindeki yabancı döviz mevduatları Aralık 2021'de 3,32 trilyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 2. Döviz Kuru ve Finansal Gelişmeler

Tarih	Döviz Kuru	Politika Faizi (%)	Kredi Faizi (%)	Mevduat Faizi (%)	Rezervler (Milyar \$)	Kredi Hacmi (Trilyon TL)	TL Mevduat (Trilyon TL)	YP Mevduat (Trilyon TL)
Ocak 21	7,4073	17	19,99	15,99	53,3	3,36	1,52	1,87
Şubat 21	7,0851	17	19,32	15,91	54,4	3,40	1,55	1,81
Mart 21	7,6420	19	21,06	17,47	50,8	3,57	1,62	1,93
Nisan 21	8,1697	19	21,14	17,67	46,9	3,59	1,64	1,99
Mayıs 21	8,3573	19	21,35	17,61	48,7	3,63	1,69	2,09
Haziran 21	8,6122	19	21,60	17,69	59,2	3,68	1,71	2,13
Temmuz 21	8,6285	19	21,25	17,74	64,1	3,66	1,76	2,13
Ağustos 21	8,4910	19	20,72	17,84	77,9	3,70	1,76	2,13
Eylül 21	8,5272	18	21,20	17,38	82,8	3,81	1,83	2,20
Ekim 21	9,1564	16	19,38	15,92	84,1	3,94	1,89	2,38
Kasım 21	10,5422	15	18,88	14,84	87,0	4,47	1,93	3,01
Aralık 21	13,5529	14	24,37	18,40	72,5	4,58	1,87	3,32

Kaynak: TCMB

2. BANKACILIK SEKTÖRÜ 2022 BEKLENTİLERİ

TCMB tarafından 29 Aralık 2021 tarihinde yayımladığı 2022 Yılı Para ve Kur Politikası, 2022 yılında TCMB tarafından izlenecek para ve kur politikalarını göstermektedir. Orta Vadeli Ekonomi Programında belirtilen %5’lik enflasyon oranı korunurken finansal istikrar vurgusu yapılmıştır. Ayrıca swap miktarlarının kademeli olarak azaltılacağı, diğer merkez bankalarıyla swap anlaşmasına yönelik görüşmelerin devam edeceği belirtilmiştir. Zorunlu karşılıkların istikrarı sağlamaya yönelik destekleyici bir araç olarak kullanılacağı, rezerv opsiyon mekanizmasının tamamen sonlandırılacağı, TL mevduatları destekleyici mekanizmaların öncelikli hale getirileceği vurgulanmıştır.

TCMB’nin dövizdeki dalgalanmalara karşı geliştirdiği **Kur Korumalı Mevduat** enstrümanı, dövizdeki yükseliş trendini sona erdirmiştir. 21 Aralık 2021 tarihinde Resmî Gazetede “Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” yayımlanmıştır. **Tebliğde enstrümana ilişkin bilgiler şu şekildedir:**

- Gerçek kişilerin TL vadeli hesapları üzerinde işleyecek faiz ile hesap açılış ve vade tarihlerindeki kur değişim oranı kıyaslanacak, yüksek olan oran üzerinden hesap nemalandırılacak,
- Kur farkı hesaplamaları için Merkez Bankası tarafından döviz alış kuru yayımlanacak
- Vade sonunda kur değişiminin faiz oranı üzerinde kalması halinde oluşabilecek fark müşteri hesabına TL olarak yansıtılacak. Ayrıca bu hesaplara stopaj uygulanmayacak.

TCMB, kur korumalı mevduat enstrümanına benzer şekilde “**Yurt Dışında Yerleşik Vatandaşlar Mevduat ve Katılım Sistemi**” (**YUVAM**) geliştirilmiştir. Bununla yurtdışından transfer edilen ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsi tasarruflarla açılan döviz mevduatları, YUVAM hesabına dönüştürülür. Kur farkı, YUVAM hesabı açıldığında “Dönüşüm Kuru” ile vade sonundaki kur esas alınarak hesaplanmaktadır. Kur korumasının yanı sıra 6 ayda %1, 12 ayda %1,5, 24 ayda %2 oranında ilave getiri sunulmaktadır. Ayrıca Türkiye’de 5 bin ton olduğu tahmin edilen yastık altı altının ekonomiye kazandırılması için çalışmalar devam etmektedir.

BDDK tarafından yapılan duyuruda, kur korumalı TL mevduatının toplamda 313 milyar liraya ulaştığı, bunun 171 milyar lirasının Hazine, 142 milyar lirasının TCMB destekli hesaplarda bulunduğu belirtilmiştir.

BDDK tarafından, teknolojideki gelişmelere bağlı olarak yeni dönemde fiziksel banka şubesinin hayatımızdan çıkabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, “Dijital Bankaların Faaliyet Esasları ile Servis Modeli Bankacılığı Hakkında Yönetmelik”, 29 Aralık 2021 tarihli Resmî Gazete yayımlanmış ve 2022 yılbaşından itibaren yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle, yalnızca dijital ortamda çalışan ve “neo-bank” olarak adlandırılan şubesiz bankacılık modeline yönelik önemli bir adım atılmıştır. Bu yönetmelikle dijital bankacılığın yanı sıra Servis Bankacılığı hizmetinin de altyapısı oluşmuştur.

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2021 Değerlendirmesi, 2022 Beklentileri”

H.D. Hakan KARAGÖZ

Yönetmelikle bankaların tamamen dijital olması için belirli şartlar belirlenmiştir. Bu şartlar şu şekilde özetlenebilir:

- Kredi müşterileri, yalnızca finansal tüketicilerden ve KOBİ’lerden oluşur.
- Genel müdürlük dışında fiziksel şube açamaz, yalnızca müşteri şikayetleri için en az 1 fiziksel büro kurması zorunludur.
- Verecekleri nakdi tüketici kredilerinin toplamı, kişinin aylık gelirinin 4 katını aşamaz, aylık geliri tespit edilemezse 10.000 TL’yi aşamaz,
- Kendi kuracakları ATM ağları ile hizmet verebilir,
- Asgari ödenmiş sermaye tutarı, 1 milyar TL’dir.

2022 yılında bankacılığa ilişkin beklentiler şu şekilde özetlenebilir:

- Kamu bankaları faiz indirimleri ve buna bağlı olarak kredi genişlemesi,
- Özel bankaların artan takipteki kredilerine yönelik düzenleme yapılması,
- Döviz cinsi kredilerde sıkıntılar olacağı,
- TCMB faiz indirimlerinin tersine özel bankaların faizleri artırması ve kredi vermedeki çekincelerinin olması.

3. KAYNAKÇA

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)
- ESDH, Dr. Can Fuar GÜRLESEL, Dünya ve Türkiye Ekonomisi 2022 Öngörülleri Sunumu
- <https://www.bloomberght.com/tcmb-2022-para-ve-kur-politikasi-metnini-yayimladi-2295486>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211229-6.htm>
- <https://www.dunya.com/finans/haberler/kur-korumali-tl-vadeli-mevduat-nedir-kur-korumali-tl-vadeli-mevduat-hakkinda-merak-edilenler-haberi-643573>
- <https://www.cnnturk.com/ekonomi/yastik-alti-altinlar-ekonomiye-kazandiriliyor?page=1>